

N:o 93.

Af herr **J. G. Pettersson** i Södertälje **m. fl.**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t angående internering af alkoholister.*

I en vid 1903 års riksdag väckt motion (n:o 83) föreslogo under-tecknade — med instämmande af 31 ledamöter af Andra Kammaren — att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville efter verkställd utredning för Riksdagen framlägga förslag till lag i syfte att, under iakttagande af erforderliga försiktighetsmått mot missbruk, möjliggöra internering af alkoholister äfven mot deras vilja i för dem afsedda kuranstalter.

Lagutskottet, till hvars behandling motionen hänvisades, fann dess syfte behjärtansvärdt och erkände frågans stora vikt; men med hänsyn till de många olikartade omständigheter, som beträffande densamma vore att taga under öfvervägande, förklarade utskottet sig ej kunna gå längre än till att förorda en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, *huruvida och i hvad mån* föreskrifter måtte kunna meddelas i fråga om internering af alkoholister äfven mot deras vilja i för dem afsedda kuranstalter samt, *i fall utredningen därtill gäfve anledning*, framlägga förslag till lagstiftning i ämnet.

Lagutskottets hemställan bifölls af Andra Kammaren utan votering, men afslogs af Första Kammaren med 64 röster mot 19, hvarigenom frågan således för den riksdagen förfallit.

Vid 1905 års lagtima riksdag väckte vi ånyo motion i ämnet, i hvilken vi hemställde, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, *huruvida och i hvad mån* föreskrifter må kunna meddelas i fråga om internering af alkoholister äfven mot deras vilja i för dem afsedda kuranstalter samt, i fall utredningen därtill gäfve anledning, för Riksdagen framlägga för-

slag i ämnet. Till stöd för sistnämnda motion — i hvilken 37 af Andra Kammarens ledamöter instämde — anförde vi bland annat följande:

»Det har sagts, att begreppet alkoholist skulle vara sväfvande och att vi i vår motion vid 1903 års riksdag underlåtit att gifva en definition af samma begrepp. Härtill svaras, att af vår berörda motion torde framgå, att vi med alkoholist förstå en sådan person, hos hvilken begäret efter starka drycker antagit en sjuklig karaktär samt gått så långt, att vederbörande till följd af sin dryckenskap ej längre kan sörja för sig själf eller är en fara för sin omgifning. På samma gång äro vi dock skyldiga att medgifva, att bland specialisterna på detta område olika meningar så till vida äro rådande, att en del af dem fatta begreppet alkoholist vidare än vi gjort. Berörda omständighet torde dock fullständigt sakna betydelse vid det förhållande, att *alla sakkunniga äro ense därom att de, som i den mening vi angifvit kunna betraktas som alkoholist, äro oundgängligen i behof af anstaltsvård.*

Vidare har såsom skäl för afslag åberopats, att förevarande sak ej föregåtts af erforderlig utredning, och särskildt har man invändt, att det icke skulle vara utredt, att den vård, som i vår motion föreslagits, »den tvungna vården», är den lämpliga eller den lämpligaste. I anledning häraf erinras, att alla äro ense därom att den frivilliga anstaltsbehandlingen är att föredraga framför den tvungna. Men då det, såsom vi påvisat, ofta inträffar, att personer, angripna af ifrågavarande sjukdom, ej själfva inse sin olycka, och af sådan orsak vägra att underkasta sig någon som helst behandling därför, börjar man också allt mer bli ense därom, att samhället i sitt eget intresse bör för sådana fall tillgripa tvångsinternering, dock under iakttagande af erforderliga försiktighetsmått för undvikande af misstag. Mot talet om att frågan ej ännu skulle ha kommit i det skick, att Riksdagen däri kan fatta ett beslut, tillåta vi oss för öfrigt åberopa hvad en ledamot af Första Kammaren yttrade under år 1903 års debatt i ämnet:

»Saken är icke mogen, heter det, saken är icke mogen ännu. Ja, fråga dem, som stå närmast drinkarne, fråga deras hustrur och deras familjer om de icke ännu anse den vara mogen.»

Dock äro vi gärna villiga att medgifva, att frågan endast kan vinna på att den erhåller ytterligare utredning utöfver den, som vi i vår föregående motion lämnat, och därför hafva vi intet emot att Riksdagens framställning i ämnet erhåller den försiktiga formulering, som lagutskottet föreslog i sitt utlåtande vid 1903 års riksdag och som då antogs af Andra Kammaren.

Mot förslaget har äfven åberopats, att en dylik lagstiftning skulle leda till betänkliga konsekvenser i ekonomiskt afseende, i det att för lagstiftningens effektivitet skulle erfordras upprättandet af ett stort antal alkoholistanstalter. Detta torde så till vida vara riktigt, att en lagstiftning i antydd riktning med nödvändighet förutsätter, att för ändamålet finnas lämpliga anstalter till erforderligt antal, upprättade antingen af staten eller af kommuner och enskilda, i senare fallet eventuellt tillgodosedda med statsbidrag. Men en sådan utredning, som nu ifrågasättes, skulle naturligtvis bringa full klarhet äfven öfver denna sida af frågan; däraf skulle framgå, huruvida »de ekonomiska konsekvenserna» af en alkoholistlagstiftning verkligen kunde anses så allvarsamma, att man därigenom bör låta afskräcka sig från en eljest önskvärd lagstiftning i ämnet. Skulle så blifva fallet, står det ju Riksdagen fritt att efter utredningens erhållande låta frågan falla.

I alla händelser kan en begäran om utredning, »huruvida och i hvad mån» föreskrifter om tvångsinternering af alkoholister må kunna meddelas, ej innefatta en förbindelse att gå i författning om upprättande af anstalter.

Slutligen har man såsom hufvudskäl mot förslaget framhållit tvångsinterneringens vådliga följder för den personliga friheten. Här emot torde vara tillräckligt att erinra därom, att staten har en allmänt erkänd rätt att skydda sig och sina medlemmar mot kränkningar genom att straffa brottslingar och internera dårar.

De grunder, på hvilka denna statens rätt hvilar, utgöra enligt vår mening äfven ett fullt tillräckligt stöd för statens befogenhet att internera alkoholister, hvilka numera betraktas såsom i visst afseende sinnessjuka.

Då för öfrigt folk, så ytterst ömtåliga om den personliga friheten som nordamerikaner och engelsmän, icke dragit i betänkande att stifta långt gående interneringslagar, torde häri ligga ett bevis för att sådana lagar icke sätta den verkliga friheten i fara.

Lagutskottet hemställde om bifall till motionen, och denna hemställan bifölls utan votering af Andra Kammaren. I Första Kammaren gaf frågan anledning till en intressant debatt. Afslag å utskottets hemställan yrkades af en talare med den motiveringen att förslaget åsyftade ett allt för betänkligt ingrepp i den enskildes frihet samt skulle genom sina konsekvenser medföra allt för betungande kostnader. Häremot invände en talare, att då nu millioner nedläggas på vårt försvar mot fienden i en, såsom han hoppades långt aflägsen framtid, vi borde kunna använda någon jämförelsevis ringa summa på försök att bekämpa

en fiende, som redan funnes i landet och tyvärr anställde stor förödelse. Talaren hade nämligen under mångårigt sysslande med fattigvårdsärenden iakttagit, att i 90 fall af 100 orsaken till familjens fattigdom och elände berodde på husfaderns omåttliga spritbegär.

En annan talare gendref bäge de skäl, som åberopats för afslagsyrkandet. Han erinrade sålunda — gent emot talet om förslagets vådor för den enskildes personliga frihet — att detta tal ej förtjänade afseende, då man såsom i detta fall hade att göra med allvarligt sjuka personer, hvilka icke genom egen kraft kunde räddas, då de icke själfva ville söka bot. Och hvad kostnaderna för de erforderliga anstalterna beträffade, framhöll talaren, att när staten hade så ofantligt stora inkomster genom försäljning af brännvin och alkoholhaltiga drycker, det vore helt naturligt, att samhället äfven gjorde något för de olyckliga, som hemfallit under fyllerilasten och alkoholsjukdomarne.

En tredje talare slutligen gaf på grund af sin rika erfarenhet som chef för fångvårdsstyrelsen ett tungt vägande förord åt motionärernas framställning. Han framhöll bland annat följande. Årligen dömes i vårt land omkring 40,000 personer för fylleri. I våra större städer förekomme, att samma person under samma år dömdes för fylleri ända till 30 gånger. Dessa fylleristraff bestode merendels däri, att de som skulle straffas tillbragte några dagar i fängelset, där de på statens bekostnad finge äta, dricka och rekreera sig. Omkring 90 procent af de personer, som under en eller annan månad på statens bekostnad underhållas i våra tvångsarbetsanstalter, komme dit på grund af fylleri. Om man beräknade statens nuvarande kostnader för drinkares underhåll i fängelser och tvångsarbetsanstalter, komme man till en anseelig summa. Och denna vore antagligen bättre använd, om den nedlades på sådan asylbehandling, som i motionen föreslagits. Därjämte åberopade talaren såsom sin egen den åsikt, som uttalades af de svenska läkarnes nykterhetsförening, att *då alkoholister ofta äro farliga för sig själfva och sin omgifning i sådan grad, att de måste anses icke fullt tillräkneliga, samhället måste äga rätt att internera dem lika väl som vissa sinnessjuka.*

Oaktadt det kraftiga och väl motiverade försvar, som motionen sålunda erhöll inom Första Kammaren, afslog kammaren densamma med 65 röster mot 33, hvarigenom frågan äfven för den riksdagen förfallit.

Då vi emellertid hysa den meningen att denna fråga är af så stor vikt för vårt folk, att den ej får längre undanskjutsas och då intresset för densamma synes oss vara stadt i stigande, tillåta vi oss

härigenom förnya den framställning i ämnet, som vi afgåfvo vid fjol-
årets riksdag.

Vi hemställa alltså,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t
anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utred-
ning huruvida och i hvad mån föreskrifter må kunna
meddelas i fråga om internering af alkoholister äfven
mot deras vilja i för dem afsedda kuranstalter samt,
i fall utredningen därtill gifver anledning, för Riks-
dagen framlägga förslag till lagstiftning i ämnet.

Stockholm den 24 januari 1906.

Jakob Pettersson.

Curt Wallis.

Ernst Beckman.

I motionen instämma:

Oskar Berg. Chr. Olsson. K. H. Gez. von Schéele. Per Pehrsson, Österby.

N. Jönsson, Kvarnberga. G. M. Sandin. C. J. Berggren.

S. H. Kvarnzelius. Julius Centervall. Aug. Larsson. Ol Olsson i See.

J. E. Ericsson, Ahlberga. Edvard Wavrinsky. E. A. Nilson.

Adolf Janson. L. Gust. Broomé. Oscar Forsling. P. Hörnstén.

Karl Otto. Robert Johansson. A. Hansson i Solberga. Hjalmar Wijk.

J. G. Forsberg. Karl M. Lindh. Karl Warburg. Ollas A. Ericsson.

M. Sundström. E. L. Camitz. Robert Karlsson. L. J. Carlsson.

Aug. Nilsson, Malmö. Carl Sandquist. Alfr. Lundgren. A. Thylander.

Per N:son Bosson. J. Hellgren. Nils Larsson. O. Alfr. Berg.

Johan Ericsson. Viktor Larsson, Västerås. Axel Lundblad.

E. A. Leksell. Karl Hultkrantz. Joh. Ström. A. P. Risberg.

Knut Kjellberg. Axel Rune. C. E. Johansson, Rönna.

G. Lindgren i Islingby. W. Johansson, Öija.

S. J. Enander. J. Andersson, Baggböle.